

Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut

Forespørgsel fra Socialministeriets Departement om en udtalelse vedrørende Socialudvalgets behandling af forslag til folketingsbeslutning om socialt opsøgende arbejde og socialt projektarbejde (B 50)

Udgangspunkt

80'ernes stigende anvendelse af forsøgs-, udviklings- og omstillingsprojekter har bl.a. påkaldt sig forskningsmæssig interesse i AKF. Vi har således i flere af vore forskningsarbejder beskrevet og diskuteret socialt opsøgende arbejde, ligesom de generelle kendetegn ved forskellige former for socialt projektarbejde indgående er analyseret i de fire tværgående analyser: »Socialt forsøgsarbejde i boligområder«, »Ny hverdag for gamle«, »Gamle i nye boliger« og »Forsøg på tværs«. Endelig er de problemer, barrierer og processer, som vedrører forsøgs- og udviklingsprojekternes videreførelse og forankring, belyst i undersøgelsen »Forsøgsstrategi – samfundsmæssige konsekvenser og fremtidsperspektiver«. Resultaterne fra den sidstnævnte undersøgelse vil blive fremsendt til medlemmerne af Folketingets Socialudvalg inden for 14 dage.

Vi tager i det efterfølgende udgangspunkt i de forskningsresultater, der er omtalt i litteraturen nævnt ovenfor. De fremlagte forskningsresultater er udvalgte eksempler fra to af undersøgelseerne.

Socialt opsøgende arbejde

I undersøgelsen »Socialt forsøgsarbejde i boligområder – en tværgående analyse af 20 udvalgte forsøgsprojekter i Danmark« konkluderedes bl.a.: »Det er en kendsgerning, at de åbne uforpligtende aktivitetstilbud oplever den største succes. Det er desuden iøjnefaldende, at de stærke beboere (ofte de, der i forvejen var aktive) umiddelbart er parate til at deltage og indgå i diverse aktivitetstilbud. Undersøgelsen har imidlertid bekræftet en formodning om, at de svageste grupper blandt beboerne og de, som formodentlig har det mest akutte behov for

socialt opsøgende arbejde, ikke eller kun i mindre grad løbende deltager i de åbne aktiviteter i boligområdet.

Erfaringerne viser imidlertid, at det via opsøgende indsats/initiativer og ved at tilbyde individuel rådgivning og terapi kan lykkes at komme i kontakt med denne gruppe beboere.«

Konklusionen i undersøgelsen er, at en systematisk opsøgende indsats i boligområdet, hvor målet bl.a. er at inddrage »svage« befolkningsgrupper (truede børn og unge, socialt udstødte grupper etc.), i samværsrelationer med andre vil kunne give menneskelig gevinst. Som en præcisering skal det nævnes, at i en lang række forsøgsprojekter fungerer den opsøgende indsats i dag adskilt fra det administrative arbejde. Det vil sige, at der i relation til projekterne findes »egne budgetter«, »egne stillinger« etc. En uddybende gennemgang af fordele og ulemper ved de forskellige organisationsformer, der findes i dag, er beskrevet i undersøgelsens afsnit 5.2.

I undersøgelsen »Ny hverdag for gamle – en tværgående analyse af 20 udvalgte forsøg med forebyggende indsats over for ældre« behandles opsøgende og opfølgende indsats over for gamle mennesker indgående.

Hensigten med en opsøgende indsats (via hjemmebesøg) er i nogle situationer at opmuntre de ældre til selv at danne grupper, f.eks. ældrekomiteer – for at forebygge social aldring, herunder bl.a. ensomhed og isolation. I andre situationer er hensigten med de opsøgende hjemmebesøg hos ældre at følge med i eventuelle negative forandringer i den enkelte ældres livssituation for at sætte ind med relevante ydelser så tidligt som muligt – for at forebygge utryghed og forværring i livssituationen. Endelig kan hensigten med en opsøgende indsats også være at iværksætte hurtig hjælp til den en-